

STUDIJESOEJKESJE

Áarjelsaemiengiele fierhten biejjien
jieliemisnie
– Aalkoeööhpehtimmie 1

15 studijetsiehkieh

Sørsamisk studieplan godkjent ved leder for institutt for for språk, duodji, reindrift og samfunnsvitenskap den 10.05.21, Public saksnr. 21/00367-1. Endringer er godkjent ved leder for institutt for språk, duodji, reindrift og samfunnsvitenskap den 30.01.24 (Public saksnr. 21/00367-8).

1. Lohkemen nomme:

Åarjelsaemiengiele fierhten biejjien jieliemisnie– Aalkoeööhpehtimmie 1

Daaroen: Sørsamisk i praktiske situasjoner – Introduksjon del 1

Eenngesgielen: Introductory South Sami Language in Practical Situations – Part I

2. Genereelle bievnesh lohkemen bñjre

Faage-/aamhteselåhkoe: SAAL 1ÅAR

Studijetsiehtkieh: 15 studiepoeng/ 15 ECTS credits

Guktie öörneme: Ööhpehtimmie lea medtie 150 tæjmoeh. Studenth gelkieh jñjtsh lohkedh lehkíe tñjjien.

3. Lohkemeprovgrammen åesie

Daate lea aalkoedaaltesen lohkeme.. Daan aamhtesen mænngan maahtah jåerhkédh jñh lohkedh *Åarjelsaemien fierhten biejjien jieliemisnie, Aalkoekuvse 2.*

4. Åeliedimmie

Kuvse lea buerie dejtíe gie eah maehtíeh saemien soptsestídh vuj tjaeledh.

Jollebe ööhpehtimmiej njoelkedassi mietíe dellíe ohtsije saemien aalkoekuvsjíde íj generelle lohkedmedååjrehtsh daarpesjh, jis saemien ektíevuekíen åelesne. Institusjovne maahta moenedh ahte vihkele jis saemien ektíevuakan åeliedimmiem åtna naan dehtíe muhteste:

- Saemíeh mah gíelem dasseme, jñh sñjhtíeh saemien líeredh, vuj
- Barkeminie byjjehks institusjovnine saemien dajvine jñh sñjhtíeh samien líeredh, vuj
- Jeatjah (saemien fuelhkesne, vuj saemien dajvine årroeminie jñh sñjhtíeh saemien líeredh)

Daennie ööhpehtimmesne 15 studeenth tjaekedíeh. Mah studeentíde eevtemes lohkedesíjjiem åadtjoeh lea nímhtíe öörneldíhkie: Studíet har plass til 15 studenter. Prioritering av studieplasser til innføringsstudiene gjøres etter følgende ordning:

1. Saemíeh mah gíelem dasseme jñh sñjhtíeh gíelem líeredh. Samer som har mistet språket og vil lære seg samisk
2. Byjjehks instídtusjovnebarkíjh saemien gíelereeremedajvine gíeh sñjhtíeh saemien líeredh. Ansatte ved offentlige institusjoner i samiske områder som vil lære seg samisk
3. Mubpiesh (v.g. ohtsije gie saemien fuelhkesne orre, vuj saemien dajvesne jñh sæjhta saemien líeredh. Andre (f.eks. søker er bosatt i en samisk familie eller i et samisk område og vil lære seg samisk)

Ohtsije galka eadtjaldimmieprieviem tjaeledh gusnie buerkeste jýtse iedtjem jñh guktie jis daej prioriteeremi nualan tjaekede. Søkere skal skrive motivasjonsbrev hvor de forklarer hvilket av nevnte alternativ er grunnlag for søknaden.

5. Ööhpehtimmiegiele

Gielem nuhtjedh jñh soptsestidh lea vihkeles aalkovistie joe.

6. Sisvege

Fierhtenbeajjetje darjomesh lea bööremes gosse gielem lieredh. Studenth sinsitnine jñh lohkehtäjine saemiestieh mearan barkeminie. Åajvoeh ööhpehtimmieaamhtesh leah saemien aerpievuekieh, jielededaarpegh jnv. Tjoevtebaakoeh dejtie aamhtesidie leah:

Lihkedajve

- Gåetiendarjomesh jñh veasoeh
- Biktemsh, gaarvoehSosijaale ektievoete jñh dienesjh

Årrometsiehkieh

- Aejkiediejvesh (tæjmoe, biejjie, aske, jaepieboelkh)
- Vearolde, fealadimmie, jñh eatnamisnie vaanterdidh
- Eatnemendiejvesh jñh sijjienommh
- Aerpievuekien jieledetsiehkieh

Siebredahken tsiehkieh

- Daajhteme, duedtie, lidteratuvre, jaahkoe jñh musigke
- Joejkeme jñh vaajestimmie
- Saemien barkoe- jñh kultuvredarjomesh
- Meedija jñh jeatjah gaskesadtemevuekieh

Graammatigken maadthsuerkieh, nov goh raajeselearoe jñh tjoejelearoe lea aaj aamhtesh. Studenth edtjeh lieredh baakoeh sojjehtidh jñh guktie baakoej tjoejemolseme soptsestimmien tjïrrh. Tjoejelearoe lea iemie lieredh gosse gielem soptseste.

7. Maam åadtjoeh lieredh

Ööhpehtimmien mænngan studeente galka maehtedh

- Guarkedh jñh nuhtjedh fierhtenbeajjetje baakoeh jñh diejvesh
- Jijtsen bijre soptsestidh jñh buerkiestidh maam dorje
- Gihtjedh jñh vaestiedidh maam åtna, gusnie lea, gogka edtja vuelkedh, guktie vearolde jñh byjreske lea
- Maehtedh aelhie aamhtesi bijre soptsestidh jñh viehkiem faaledh gosse mubpie tjïelke soptseste

- Daejredh man vihkele veadtah saemien gielen, jieledetsiehkij, aerpievuekij jih eatnemen gaskem
- Vuaptan årrodh ahte jijtje maahta viehkiehtidh saemien gielen gorredidh jeatjabin ektine ovmese gaskesadtemen tsiehkine

8. Ööhpehtimmievuekie

Vihkeles hov ahte studenth leah mealtan soptsestidh, jih dâehkine barkedh – guktie buerebe ööhpehtimmie sjædta.

Lohkehtæjja edtja ööhpehtimmiem öörnedh guktie studenth jearsoes demhtieh.

Studeenteguejmieh, buerie byjreske jih ööhpehtimmievierhtieh leah vihkeles gosse gielamaahtoem eevtiedidh.

Gielamaehtes almetjh jih aerpievuekien guedtijh bööredh muvht aamhtesi bijre soptsestidh, hov lea aajvoeh studenti lierehtæmman.

Studeente galka jijtse lierehtimmiem vihtiestidh barkoeleahpesne. Studeente vihteste gielamaahtoem vg. guvvieeteekstine jih soptsestalleemisnie.

Daennie lohkemisnie aaj faageviehkiem studeentese faala. Faageviehkiem maahta aadtjodh jijtse refleksjovnereektedimmien baaktoe vuj barkoeleahpan muhteste.

9. Maam daerpies eksaamenem illedh

- Studeente galka 80% lohkemistie tjirrehtidh jih æliedidh. Göökte voestes biejjieh tjåanghkoevåhkoej lea obligatorihke.
- Njaalmeldh bæjkoehitimmiem darjodh dâehkieguejmiej ektine (unnemes 5 æjkien) ovmese aamhtesinie.
- Refleksjovnereektedimmieh darjodh gusnie jijtse gielen-evtiedimmiem vierhtede (unnemes 3 reektedimmieh, jih unnemes ½ bieliem tjaleme fierhne reektedimmesne)
- Provsjeektebarkosne æliedidh (jijnjemes 3 studenth) jih njaalmeldh bæjkoehitimmiem darjodh (medtie 10 minudth). Vihkeles dellie vusesiehtidh ahte saemien nuhtjeme barkosne. Provsjeekte galka naan aamhtesem guvviedidh.
- Aktem teekstem (1 bieliem) mij vuseshte jijtse gielamaahtoem. Teeksten sisvege båata dan provsjeektebarkoen aamhteseste.

Eksaamenen åvtelen studeente galka jijtse teeksth veeljedh vierhtiedimmieleahpide.

- 1 dialogem vuj soptsestimmiem dâehkiebarkoen vâaromistie
- 1 refleksjovnereektedimmiem
- 1 aamhtesebaarkoem
- 1 teekstem provsjeektebarkoste

Barkoeboelkh edtja buektedh latjkeme æjkiemierien jih lohkehtæjja edtja dâåhkesjadtedh.

10. Eksaamene

Individuelle njaalmeldh eksaamene medtie 15 minudth, vuesiehtimmieleahpaj vâaromisnie. Njaalmeldh gielem vierhtiedalla, jîh vierhtiedâvva mejtie dââhkesje vuj ij.

11. Mejtie gâarede daam faagem privatistine lohkedh?

Gâarede lohkemem tjirrehtidh jîjtjemisnie, jis jolleskuvlen njoelkedassi mietie vierhtiedimmieleahpah dorjeme jîh eksaamenasse reejredamme. Jîh aaj ahte lea dââhkesjadteme lohkemen doekoe jolleskuvlen âelesne.

12. Kvaliteetetjirkeme

Mujhtiehtibie jolleskuvlen kvaliteetetjirkeme-öörnegem, jîh ahte studeenten lea nuepie/diedte studije-faalaldahkem jîh jolleskuvlen dienesjh vierhtiedidh.

Studeentedaltesisnie lohkemem vierhtiedieh evaluateereme-tjâhkosne, jîh aaj evaluateereme-leahpam seedtieh lohkemen mînnגיעגietjesne. Institusjovnedaltesisnie iebnem vierhtede studeenti vierhtiedimmiej mietie, eksaameni mietie, jîh aaj sensovre- jîh faagereektedimmiej vâaromisnie.

13. Peensume/lohkemelæstoe

Studeente maahta jîjtje veeljedh mennie gielesne peensumem lâhka. Aaj maahta peensumem jeatjadehtetedh lohkehtæjjan jîh jeatjah studeenti ektierââresjimmien. Orre peensumelæstoe galka dellie âvtese biejedh eksaamenen âvtelen.

Maadthgærjah:	
Vangberg, Åsta og Brandsfjell, Helen Blind	Saemesth amma! Sørsamisk for nybegynnere bok 1. Hattfjelldal, Sijti Jarne. 2003. Saemesth amma! Sørsamisk for nybegynner bok 2. Hattfjelldal, Sijti Jarne. 2004.
Veeljemen mietie graammatihkegærjah	
Vangberg, Åsta og Brandsfjell, Helen Blind	Saemesth amma! Gielemaahtotje – Liten grammatikk. Hattfjelldal, Sijti Jarne. 2009
Veeljemen mietie baakoegærjah:	
Bergsland, Knut & Magga, Lajla Mattsson	Åarjelsaemien-daaroen baakoegærja. Sydsamisk-norsk ordbok. Idut 1993

Magga, Lajla Mattsson	Norsk-sydsamisk ordbok Daaroen- åarjelsaemien baakoegærja. Idut 2009
Israelsson, Per-Martin & Nejne, Sakka	Svensk-sydsamisk Sydsamisk-svenske ordbok och ortnamn. Daaroen-åarjelsaemien Åarjelsaemien-daaroen baakoegärja jïh sijjienommh. Tärnaby, Sametinget 2008
Giellatekno, UiT	Baakoeh: https://baakoeh.oahpa.no/nob/sma/ (hentet: 30.03.2021)
Veeljemen mietie digitaale bievnesh gaskeviermesne:	
Giellatekno, UiT	oahpa.no/aarjel/ (hentet: 30.03.2021)
Giellatekno, UiT	http://kuvsje.oahpa.no/ (hentet 30.03.2021)
Lissielidteratuvre:	
Mathisen, Hans Ragnar	Sámi kulturmuittut – Samiske kulturminner, Håndbok i stedsnavnregistrering med rapport fra to seminarer. Romssa Sámi Searvi. Keviselie forlag. 1991 (s. 1-5, 41-56) Nasjonalbiblioteket: Sámi kulturmuittut : báikenammačoaaggima giehtagirji = Samiske kulturminner : håndbok i stedsnavnregistrering : med rapport fra to seminarer - Nasjonalbiblioteket (nb.no) (hentet 30.03.2021)
Gaski, Harald & Kappfjell, Lena	Ávtese jáhta – åarjelsaemien tjaalegh jïh tjaalegh åarjelsaemien. Dat. 2005 (utvalgte tekster i kompendium)